

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ТА ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ: ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ

Ключові слова: облік, готова продукція, реалізація, прибуток, витрати, покращення.

Результатом діяльності будь-якого підприємства є випуск готової продукції, виконання робіт або надання послуг. Адже саме завдяки цьому вони й отримують прибуток. Але щоб отримати цей прибуток, необхідно насамперед правильно організувати бухгалтерський облік. Тому тема обліку готової продукції та її реалізації завжди була і є актуальною.

Метою тези є дослідження формування собівартості готової продукції підприємства та розробка пропозицій щодо вдосконалення її обліку.

Готова продукція, відповідно до П(С)БО 9 «Запаси», належить до запасів. Готовою продукцією вважається та, яка повністю закінчена обробкою, укомплектована, пройшла необхідні випробування (перевірки), відповідає діючим стандартам або затвердженим технічним умовам (має сертифікат чи інший документ, що засвідчує її якість), прийнята відділом технічного контролю підприємства та здана на склад або ж прийнята замовником (якщо готова продукція здається на місці) відповідно до затвердженого порядку її приймання (оформлена встановленими здавальними документами) [1].

Бухгалтерський облік готової продукції і її реалізації повинен виконувати такі завдання:

- своєчасне оформлення відповідними документами готової продукції, випущеної з виробництва;
- забезпечення контролю продукції на складах підприємства;
- своєчасне відображення операцій з відвантаження і реалізації продукції й розрахунків із покупцями;
- забезпечення контролю за виконанням плану випуску і реалізації продукції;
- визначення собівартості готової продукції в процесі її реалізації [2].

Усі елементи виробничого процесу – сировина, матеріали, які знаходяться на різних стадіях технологічного процесу, – утворюють незавершене виробництво.

Облік готової продукції можна побудувати різними способами. Продукцію, яка має кількісні, якісні та вартісні характеристики, можна здавати на склад, а звідти відвантажувати (продаж) та реалізувати. Одночасно можна використовувати інший підхід (здебільшого на дрібних підприємствах), коли готову продукцію не передають на склад, а нагромаджують безпосередньо у виробника, звідки її відвантажують або передають покупцеві та реалізують.

Готова продукція у вигляді наданих робіт, послуг (посередництво) або великогабаритних виробів (наприклад, будинок), тобто яка не має кількісних характеристик, безпосередньо передається з виробництва покупцю (замовнику).

Наявність та рух готової продукції відображаються на рахунку 26 «Готова продукція». За дебетом цього рахунку відображається надходження готової продукції власного виробництва за фактичною виробничою собівартістю або нормативною вартістю. За кредитом рахунку 26 «Готова продукція» відображається списання виробничої собівартості готової продукції.

У бухгалтерському обліку готову продукцію оцінюють відповідно до П(С)БО 9 «Запаси» за первісною вартістю [3].

Усі запаси, які використовуються підприємством для виготовлення готової продукції становлять виробничу собівартість, яка визначається за Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [4].

До виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) включаються:

- прямі матеріальні витрати;
- прямі витрати на оплату праці;
- інші прямі витрати;
- змінні загальновиробничі та постійні розподілені загальновиробничі витрати.

Відповідно до П(С)БО 16 «Витрати», собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) складається не лише з виробничої собівартості продукції (робіт, послуг), яка була реалізована протягом звітного періоду, але й включає в себе нерозподілені постійні загальновиробничі витрати та наднормативні виробничі витрати.

При відображенні в обліку реалізації готової продукції використовують дві її оцінки: первісна вартість (за дебетом рахунку 901 «Собівартість реалізації готової продукції») та оцінка, що визначається за домовленістю сторін (за кредитом рахунку 701 «Дохід від реалізації готової продукції») [5].

Для вдосконалення обліку готової продукції та її реалізації необхідно використовувати такі форми безготівкових розрахунків, які будуть гарантували своєчасне надходження грошей за відпущену покупцям продукцію. Зокрема реалізовувати готову продукцію можна по передоплаті, а також за допомогою акредитивної форми розрахунків. Такі дві форми безготівкових розрахунків є найкращим шляхом для попередження виникнення безнадійної дебіторської заборгованості.

При формуванні облікової інформації про готову продукцію важливим елементом є складання первинних документів. При спрощеній системі бухгалтерського обліку основним регістром виступає «Журнал реєстрації господарських операцій». Проте при веденні такого журналу існують деякі недоліки стосовно обліку готової продукції. Таким недоліком є відсутність інформації про її обсяги, що ускладнює процеси планування господарської діяльності [6].

Для того щоб посилити контроль обліку готової продукції, необхідно додати до «Журналу реєстрації господарських операцій» графи, які будуть відображати інформацію про надходження готової продукції та про її вибуття.

На сьогодні ведення обліку готової продукції, як і бухгалтерського обліку загалом, здійснюється за допомогою комп'ютерної техніки та відповідних бухгалтерських програм, тому на багатьох виробничих підприємствах прийнято облік реалізації готової продукції вести без застосування узагальнюючих документів, крім формування оборотно-сальдової відомості по рахунку 26 «Готова продукція». Такий документ надає інформацію щодо оборотів і залишків готової продукції.

Проте цього недостатньо, тому необхідно на підставі первинних документів скласти реєстри з реалізації готової продукції, де буде інформація про напрями реалізації, види продукції, покупців і замовників. Ведення таких реєстрів дасть змогу здійснювати оперативний контроль за реалізацією продукції, застосуванням цін та їх змінами, надходженням виручки.

Важливим елементом при обліку готової продукції є автоматизація складського обліку, яка може забезпечити отримання даних аналітичного обліку залишків та надходження на склад готової продукції в її вартісному та натуральному вимірах; даних про витрати та випуск готової продукції, що береться до уваги під час прийняття управлінських рішень.

Виробництво готової продукції, її реалізація та отримання доходів є центральними проблемами функціонування підприємств. Тому для ефективного ведення бухгалтерського обліку та посилення контролю за обліком готової продукції необхідно додати до «Журналу реєстрації господарських операцій» графи, які будуть відображати інформацію про надходження готової продукції та про її вибуття, а також вести реєстри з реалізації готової продукції за різними напрямками.

Для попередження виникнення безнадійної дебіторської заборгованості необхідно використовувати такі форми безготівкових розрахунків як передоплата та акредитивна форми розрахунків.

Для забезпечення отримання даних аналітичного обліку залишків та надходження на склад готової продукції необхідно автоматизувати складський облік, який дасть змогу отримати додаткову інформацію при прийнятті управлінських рішень.

Список використаних джерел: 1. Нестеренко Ж. К., Циганова І. О. Особливості готової продукції та вдосконалення обліку її реалізації на ВАТ «Новомиkolaївський молокозавод». *Сталий розвиток економіки: Всеукраїнський науково-виробничий журнал*. 2013. № 2. С. 180–184. 2. Петришина Н. С., Перун Р. В. Проблеми обліку готової продукції та її реалізації. *ПВНЗ «Хмельницький економічний університет»*. 2014. Вип. 1. С. 49–52. URL: <http://nbuv.gov.ua>. 3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246 (зі змінами від 01.01.2015 р.). URL:

<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>. 4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318 (зі змінами від 09.08.2013 р.). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>. 5. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладах. Житомир: Рута, 2009. 912 с. 6. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика: навч.-практ. посіб. / Н. І. Верхоглядова та ін. Київ: ЦУЛ, 2010. 536 с.

УДК 657

Е. Н. Грищенко, студент

Науковий керівник: **О. О. Сидоренко**, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА В РОБОТІ БУХГАЛТЕРА

*Аналітики, якщо і мають рацію,
то дуже приблизно.
Бухгалтери, навіть якщо і помиляються,
то з точністю до копійки.
Народна мудрість [3]*

Ключові слова: бухгалтерський облік, гендерна політика, жінка-бухгалтер, чоловік-бухгалтер, історія бухгалтерії.

Бухгалтерський облік – процес виявлення, зміни, реєстрації та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім і внутрішнім користувачам для прийняття рішень [1]. Бухгалтерський облік виник багато століть тому, з того моменту, коли людина почала цілеспрямовано реєструвати факти свого господарського життя. Перші письмові роботи з бухгалтерії були написані: купцем і дипломатом Бенедиктом Котрулі «Про торгівлю і досконалого купця», Лукою Пачолі «Сума арифметики і геометрії, вчення про пропорції та відносини» [1].

Як бачимо, перші наукові статті були написані саме представниками чоловічої статі, але проаналізувавши статистику студентів Чернігівського національного технологічного університету спеціальності «Облік і оподаткування», було виявлено, що лише 26 % осіб – чоловічої статі і 74 % – жіночої. Проаналізувавши також підприємства Чернігівської області було виявлено, що лише 15 % чоловіків-бухгалтерів, решта – жінки. Щоправда, на керівних посадах ситуація інша: 60 % керівників – чоловіки та 40 % – жінки.

Робота бухгалтера – це важка та кропітка праця, яка вимагає великої концентрації та уважності. Чи можуть бути гарними фахівцями і чоловіки, і жінки? Цим питанням задається велика частка людей, які працюють у цій сфері. Тому розглянемо цю тему більш докладно і зважимо всі шанси як жінок, так і чоловіків досягти успіху в професії бухгалтера.

Варто взяти до уваги той факт, що сьогодні все йде в ногу з часом, а це означає, що науково-технічний прогрес (НТП) не стоїть на місці. Щодня з'являються нові винаходи, що так чи інакше полегшують наше життя. Унаслідок цього з'являються і нові професії, адже ринок праці потребує професіоналів високого рівня, які б з легкістю справлялись із новою, складною технікою. Як результат, питання щодо малої кількості чоловіків серед бухгалтерів тісно пов'язане з НТП [2].

Робота з числами доволі складна й вимагає точності, зосередженості й величезної відповідальності. Жінки за своєю природою доволі скрупульозні особистості, через що робота з числами – це саме те, що їм потрібно. Можливо, саме через це у них це і виходить на доволі пристойному, високому рівні [4].

У свою чергу, всім давно відомий факт, що техніка – це чоловіча справа, адже вони набагато швидше і більш професійно вправляються з нею. Чоловік і техніка – це слова-синоніми, які гармонійно доповнюють одне одного і без яких неможливе окреме існування як одного, так і іншого явища [2].

Продовжуючи тему НТП, важко не згадати, що не так давно обрахунки, ведення бухгалтерії, документації загального рівня і документації загалом проводилося на паперових носіях із мінімальним використанням електронно-обчислювальної техніки. Вся робота полягала у